

16

Opgesteld door 10.2.e, Hoofd Informatie (HIN) SGBO staf 5

Onderwerp Overzicht losse informatie LJP journaal

Inleiding

Vanwege de korte voorbereidingstijd van de SGBO is er relatief weinig gebruik gemaakt van traditionele informatieproducten, zoals informatierapportages.

Er is meer gebruik gemaakt van losse informatie die is gedeeld met de staf alsmede vastgelegd in het LJP journaal voor deze demonstratie.

Om een goed beeld te verkrijgen is het relevant deze informatie te delen. Derhalve hieronder alle informatie die is gedeeld in het LJP.

Het betreft de tekst van de originele journaalposten, rechtstreeks opgenomen vanuit de bron.

Overzicht journaalposten

ma 01-06-2020 13:15u - DEN HAAG - Burg. Patijnlaan - Contact OVD-I Amsterdam

Contact gehad met de OVDI van Amsterdam. Zij proberen het kleinschalig te houden en draaien geen SGBO. Bij deze demo op de Dam zijn aanwezig: Black Lifes Matter en Anti Black Violence. Er komen vier sprekers welke nog niet bekend zijn. Het contact met de organisatie verloopt goed. Ze willen het goed regelen. Verder was er nog weinig bekend. Mocht hierin verandering komen dan houden zij ons op de hoogte.

Diverse anti-racisme organisaties houden een manifestatie uit protest tegen wat zij noemen politiegeweld tegen zwarten in de VS en de EU. Aanleiding is de dood van George Floyd in de Amerikaanse stad Minneapolis, die vorige week overleed bij zijn arrestatie.

In Den Haag heeft Kick out Zwarte Piet een demonstratie afgekondigd. Mogelijk te verwachten aansluiting van andere linkse groeperingen:

• 10.2.d
10.2.d

Vwb het sfeerbeeld: KOZP verstoort regelmatig de orde en uit bedreigingen. Verder nog geen nadere info. Zie onderstaande mutaties.

Bron Blueviewuw:

• 10.2.d

17

Online onderzoek Black Lives Matters

Demonstratie

10.2.e

Definitief

Versie 1.3

Versie datum 17 juni 2020

« waakzaam en dienstbaar »

Inhoudsopgave

1. Tijdlijn, organisatie en opkomst
2. Opkomst facebook versus opkomst in persoon
3. Verzamelen van informatie
4. Influencers en hashtags
5. Plots
6. Conclusies
7. Aanbevelingen

1. Tijdlijn, organisatie en opkomst

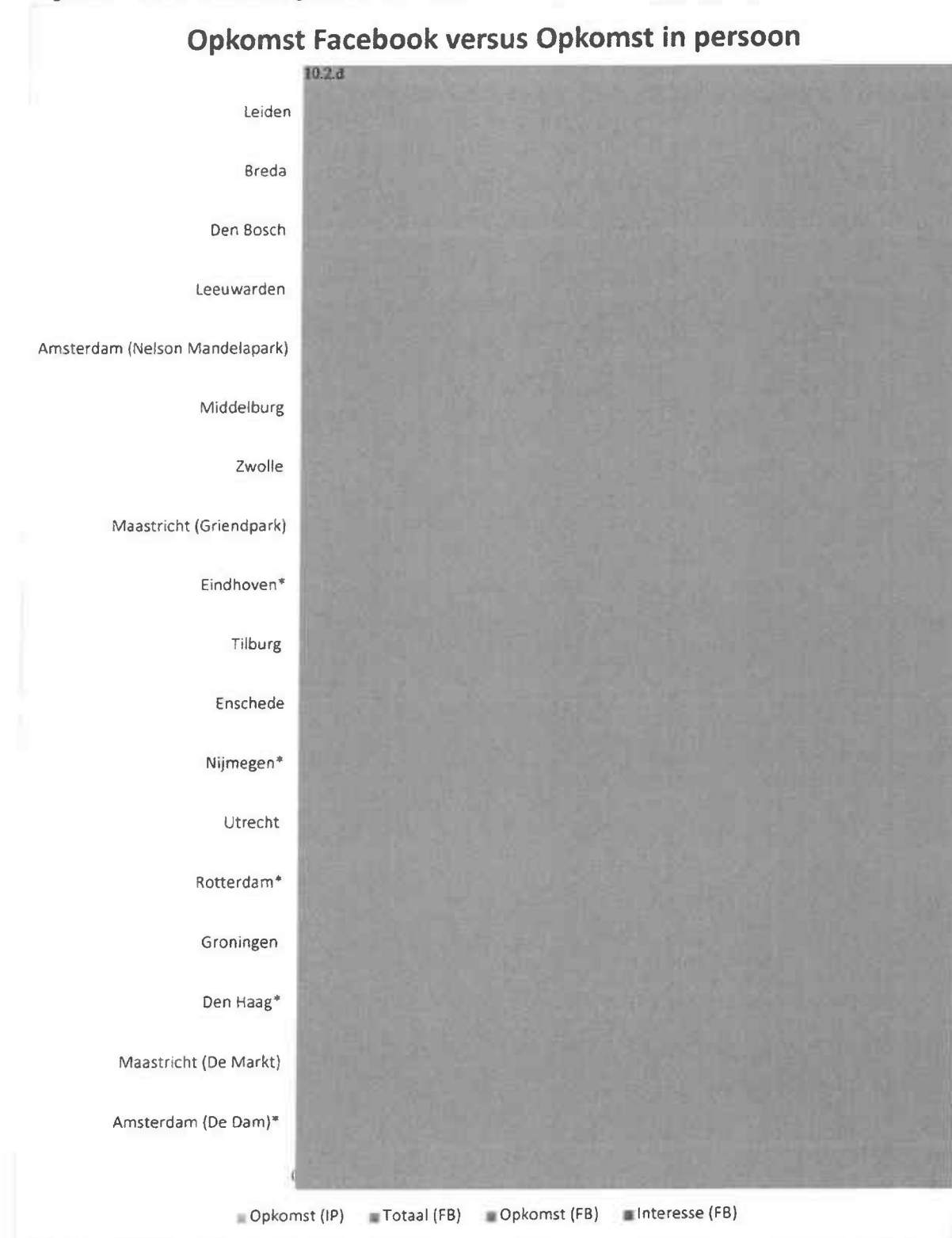
Een tijdlijn van alle BLM-demonstraties is samengesteld doormiddel van nieuwsbronnen, facebook, twitter en instagram. Verder zijn de volgende generieke gegevens over de demonstraties verzameld: organisator, soort, datum, dag, locatie, opkomst facebook (FB), opkomst in persoon (IP), Openbare Orde (OO) verstoring j/n, aankondiging facebook en facebookpagina-link, en het percentage opkomst in persoon t.o.v. totale opkomst op facebook (% IP-FB). Het resultaat is uitgewerkt in Tabel 1 en chronologisch gerangschikt op datum van demonstratie. Met "interesse (FB)" wordt het aantal deelnemers dat "geïnteresseerd" heeft aangeklikt op de facebook-evenementenpagina. "Opkomst (FB)" heeft betrekking op het aantal personen die heeft aangegeven te "gaan" naar het facebook-evenement. Met "Totaal (FB)" wordt het aantal geïnteresseerden en deelnemers ("gaat") op de facebook-evenementenpagina opgeteld.

In de bijlage geeft *Tabel 2* de organisatoren per locatie plus de linken naar deze pagina's weer.

TABEL 1					Interesse	Opkomst	Totaal	Opkomst	% IP-	Aankondig
Datum	Dag	Tijd	Locatie		(FB)	(FB)	(FB)	(IP)	FB	(FB)
01-06-20	Ma	17:30	Amsterdam	De Dam	10.2.d					
01-06-20	Ma	19:00	Maastricht	De Markt						
01-06-20	Ma	18:00	Den Haag	Malieveld						
02-06-20	Di	18:00	Groningen	Grote Markt						
03-06-20	Wo	17:00	Rotterdam	Willemsplein/Erasmusbrug						
05-06-20	Vr	18:30	Utrecht	Jaarbeursplein						
05-06-20	Vr	17:30	Nijmegen	Goffertpark						
05-06-20	Vr	17:00	Enschede	Van Heekplein						
06-06-20	Za	14:00	Tilburg	Schouwburgring						
06-06-20	Za	17:00	Eindhoven	Stadhuisplein						
07-06-20	Zo	14:00	Maastricht	Griendpark						
07-06-20	Zo	15:00	Zwolle	Park de Wezenlanden						
08-06-20	Ma	17:00	Middelburg	Abdijplein						
10-06-20	Wo	17:00	Amsterdam	Nelson Mandelapark						
13-06-20	Za	18:00	Leeuwarden	Oldehoofsterkerkhof						
13-06-20	Za	14:00	Den Bosch	Pettelaarse Schans						
13-06-20	Za	14:00	Breda	Chasseveld						
14-06-20	Zo	15:00	Leiden	Sportpark de Vliet						

2. Opkomst Facebook versus Opkomst in persoon

In grafiek 1 is een visualisatie gemaakt van Tabel 1.

Grafiek 1: *enkel totaal interesse en opkomst is beschikbaar gesteld op de evenementenpagina. In deze gevallen geeft interesse (FB) de totaalwaarde van beiden categorieën weer.

3. Verzamelen van informatie

Vanuit de, door de politie voor monitoring aanbesteedde, tool 10.2.d zijn de daar binnengehaalde nieuwsberichten handmatig opgehaald door ze te exporteren.

Er waren in beginsel (zonder RTIC omgevingen meegerekend) 10 cases landelijk aangemaakt voor het onderwerp Black Lives Matter. Hier kwamen er tijdens het onderzoek nog 2 cases bij.

Elke dag werden de berichten vanuit 10.2.d handmatig aangevuld met de nieuwste berichtgeving. Deze berichtgeving was in 10.2.d wel al gefilterd op het onderwerp Black Lives Matter.

In 10.2.d is gezocht op woorden die onderverdeeld konden worden in 4 categorieën:

- Activisme
- Extremisme
- Pro BLM
- Anti BLM

Deze woordenlijsten werden gebruikt om over de nieuwsberichten gelegd te worden waardoor de mogelijke verschuivingen in taal zichtbaar werden. Dit is gecombineerd met de informatie die verzameld was over wanneer en waar er demonstraties hadden plaatsgevonden. Hierdoor kon er inzichtelijk gemaakt worden welke woorden voorafgaande en tijdens demonstraties gebruikt werden.

Hieraan kunnen in de toekomst mogelijk voorspellingen gehangen worden, waarna de inzet van politie kan worden bepaald.

4. Influencers en hashtags

Alle Twitterberichten met daarin de hashtag #blacklivesmatter die getweet zijn vanaf 2017 zijn gescraped. Hierna is de informatie hieruit vanaf 25 mei 2020 gebruikt. Uit deze informatie werden de volgende gegevens zichtbaar:

- Meest genoemde woorden
- Auteurs die de meeste Tweets hadden geplaatst
- Auteurs die het meeste waren genoemd
- De meeste gebruikte hashtags
- Berichten waar het meest op geantwoord was
- Berichten die het meest geretweet waren
- Berichten die het meest geliked waren

Een lijst met de 20 meest gebruikte hashtags en accounts met de hoogste aantallen van de hierboven genoemde gegevens kon worden gevormd. Opvallend is dat bij de top-mentions veelal nieuwsaccounts en politieke partijen en figuren zoals Wilders en Sylvana Simons genoemd worden.

Advies om deze hashtags en accounts actief te monitoren op twitter. Zie bijlage.

Instagram en Facebook

Naast twitter zijn BLM-sympathisanten ook actief op facebook en instagram. Om naast twitter ook zicht te krijgen op de meest populaire BLM-gerelateerde hashtags op instagram en facebook is een handmatige analyse gemaakt. Er is specifiek gekeken naar veel voorkomende hashtags die gebruikt worden op de verscheidene facebook evenementenpagina's (zie Tabel 2) en posts van BLM-sympathisanten en organisators op deze pagina's en instagram posts. In tabel 3 is een alfabetisch overzicht gemaakt van veelvoorkomende hashtags op facebook en instagram.

In tegenstelling tot de twitter-informatie, zijn de hashtags op instagram en facebook in dit rapport niet gekwantificeerd. De reden hiervoor is dat er geen soortgelijke software beschikbaar was zoals 10.2.d voor

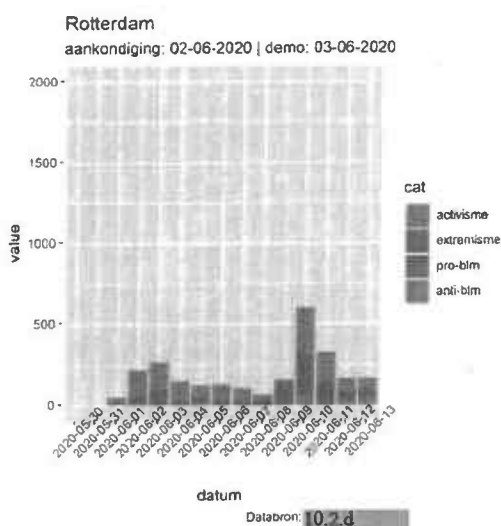
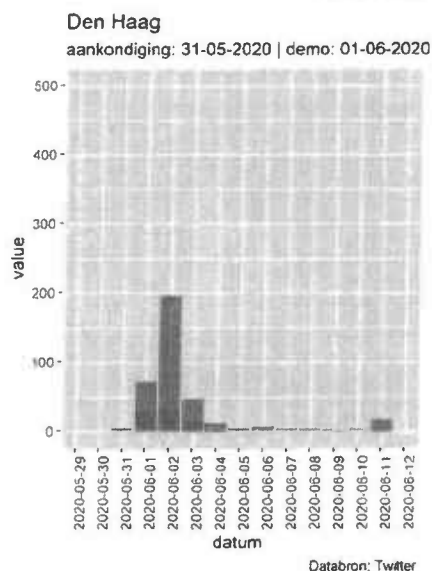
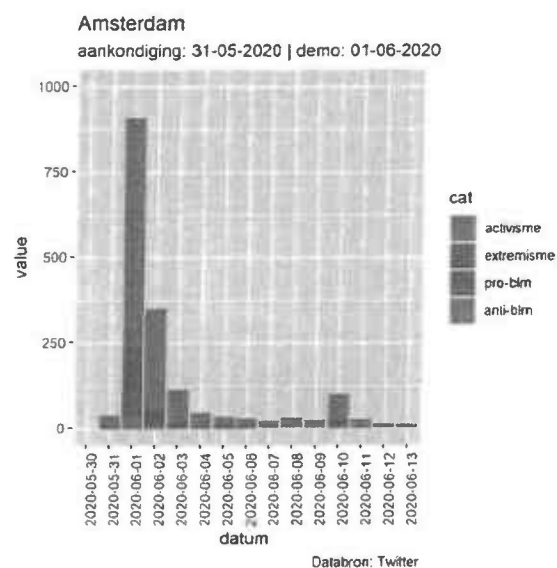
twitter om hashtags en posts systematisch te 'scrapen' en te analyseren. Desondanks geven de hashtags een representatief overzicht van de meest gebruikt BLM-gerelateerde hashtags op instagram en facebook vanaf 25 mei 2020. Zie bijlage.

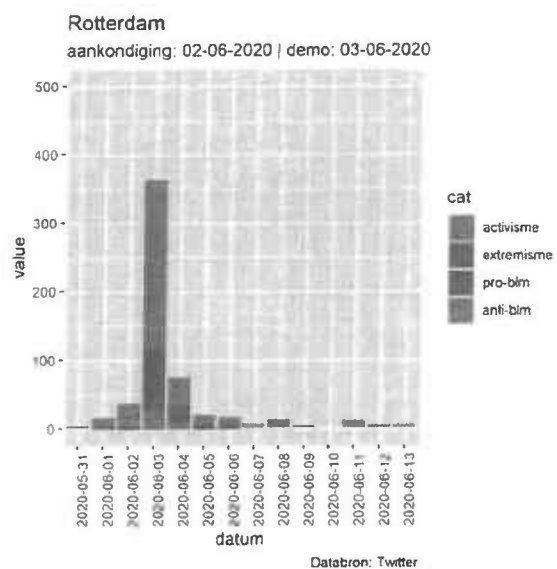
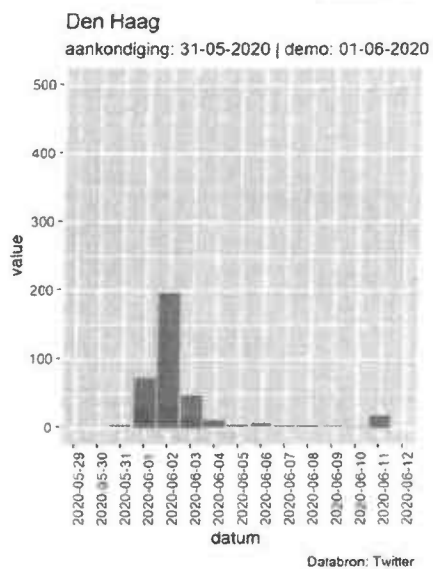
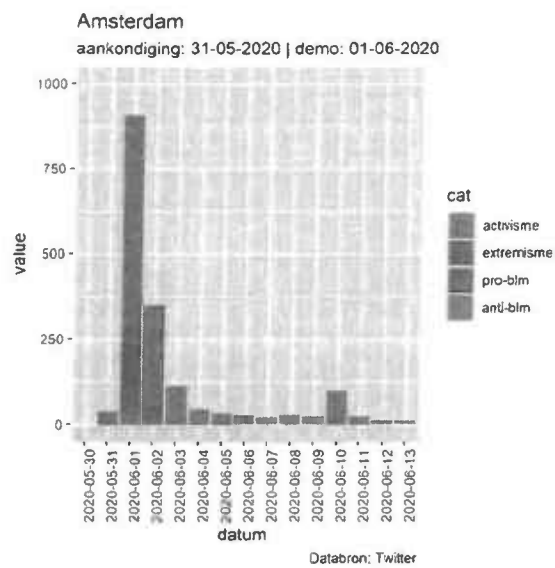
5. Plots

Op de volgende pagina's worden de plots getoond die door ons geanalyseerd zijn. Hierbij een focus op Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

De eerste 3 hebben als databron 10.2.d Deze geven momenteel meer ruis dan gewent gezien de cases niet specifiek waren gemaakt op het onderwerp (wat in de toekomst als advies wordt meegegeven).

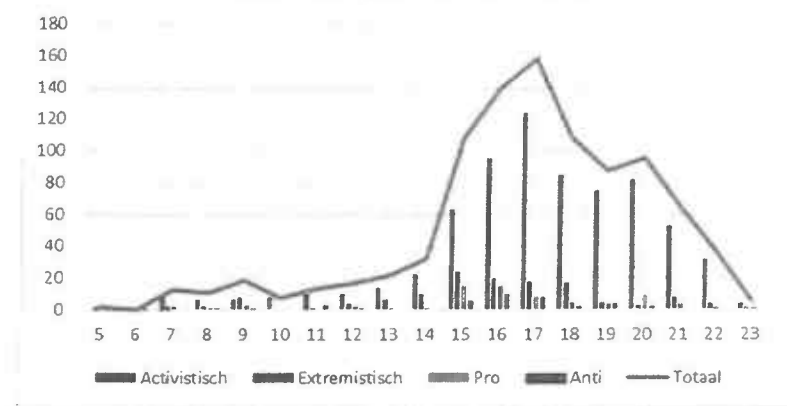
De tweede 3 hebben als databron alleen Twitter gericht op het onderwerp Black Lives Matter..

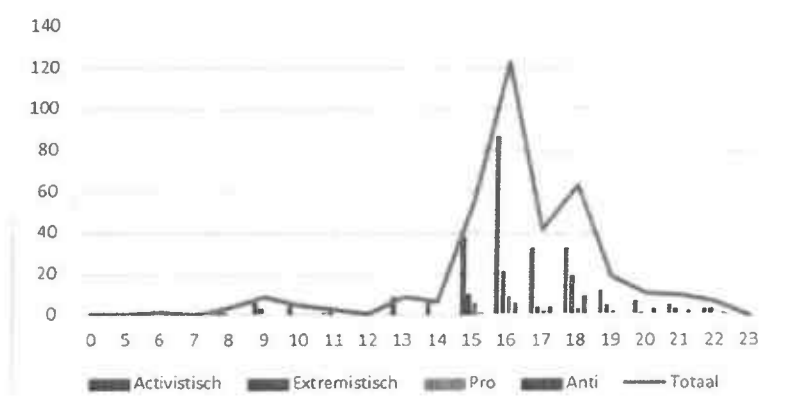

Berichten uitgewerkt per uur op de dag van de demonstratie

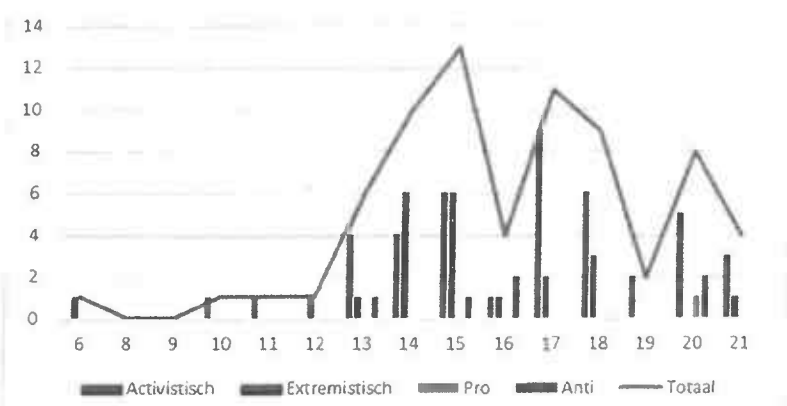
Amsterdam per uur 01-06-2020

Rotterdam per uur 03-06-2020

Den Haag per uur 01-06-2020

De demonstraties van deze drie steden begonnen officieel op 17:30 (Amsterdam), 17:00 (Rotterdam) en 18:00 (Den Haag). Uit de grafieken is af te leiden dat de tweet-piek in alle drie de steden plaatsvindt in de uren vóór aanvang van de demonstratie.

Den Haag is niet representatief voor de andere steden die onderzocht zijn. Het is de enige stad waar de tweet-piek de dag na de demonstratie plaatsvindt. Dit verklaart ook waarom in de grafiek hierboven relatief weinig tweets zijn

gecompileerd vergeleken met Amsterdam en Rotterdam. Het feit dat Den Haag als enige twee uitgesproken pieken had is daarom niet op zichzelf een noemenswaardige afwijking.

Opvallend aan Amsterdam en Rotterdam is dat de tweet-piek drie uur vóór significant stijgt en dat deze stijging onverminderd doorzet tot de aanvang van de demonstratie. In dit tijdsbestek van grofweg drie uur werd meer getweet dan de twaalf uur vóór en na de aanvang van de demonstratie.

6. Conclusies

Waarom Rotterdam en Amsterdam? In dit onderzoek is aandacht besteed aan een beperkt aantal factoren die geëvalueerd zijn als mogelijk relevant in het analyseren en anticiperen van openbare orde (OO) verstoringen. De bevindingen van dit onderzoek zijn voornamelijk bedoeld om inzicht te verschaffen in het onderzoeksproces van de specifieke methode die gehanteerd is. Verder onderzoek is nodig om de huidige geformuleerde inzichten te verifiëren. Een proactieve houding wat betreft het monitoren van volgende BLM-demonstraties en gerelateerde evenementen zou daar een centrale rol in moeten spelen.

In conclusie, een overzicht van de trends en bijzonderheden welke tijdens het onderzoek naar voren zijn gekomen zal hier behandeld worden. In Rotterdam en Amsterdam (1e demonstratie) vonden de enige twee OO verstoringen plaats van de achttien steden waar gedemonstreerd is tussen 1 juni en 16 juni. Nader onderzoek wees uit dat er een correlatie bestaat tussen OO verstoringen en het aantal inwoners van een stad, het aantal geïnteresseerden op de facebook-evenementenpagina, de datum van de demonstratie, het tijdsbestek tussen de aankondiging van de demonstratie op facebook en de demonstratie zelf, en het volume berichten. Hieronder een opsomming van de voorgenoemde factoren (Zie Tabel 1 voor volledige data).

Inwonertal en Interesse op Facebookpagina: Rotterdam en Amsterdam zijn de twee grootste steden van Nederland. Rotterdam (4.500) en Amsterdam (10.000) hadden overigens de grootste opkomst tijdens de demonstraties. Ook waren de grootste facebook evenementenpagina's van BLM-demonstraties in Amsterdam en Rotterdam. In Amsterdam hadden 8.000 mensen zich aangemeld op facebook als "geïnteresseerd/gaat". In Rotterdam was dit aantal 4.900. De daadwerkelijke opkomst in persoon lag op 10.000 (Amsterdam) en 4.500 (Rotterdam). Hoewel BLM-organisators in een paar andere steden vergelijkbare interesse opwekte op hun facebook-pagina's, bleek de opkomst in persoon percentageel significant lager te liggen in deze steden. In Amsterdam was de opkomst in persoon 125% van het totaal aantal personen dat interesse had getoond op facebook (10000/8000) en in Rotterdam was dit 92%. In contrast, Utrecht had 7.200 geïnteresseerden op facebook, maar een daadwerkelijke opkomst van 3.500. Dit is minder dan de helft (49%) van de aanhang op facebook.

Datum van demonstratie: Rotterdam en Amsterdam behoorde tot de eerste vijf BLM-demonstraties in Nederland. Maastricht, Den Haag en Groningen vonden ook tussen 01-06-20 en 03-06-20 plaats. Het is noemenswaardig om te vermelden dat na deze periode geen OO verstoringen hebben plaatsgevonden, desondanks het feit dat er demonstraties tussen zaten met vergelijkbare aanhang op facebook en in persoon.

Tijdsbestek aankondiging en demonstratie: Tijdens de eerste vijf BLM-demonstraties (Rotterdam, Amsterdam, Maastricht, Den Haag en Groningen) werd de aankondiging van de demonstraties ongeveer 24 uur van te voren bekend gemaakt op facebook. Uitzondering was Maastricht, waar op de dag zelf werd aangekondigd dat er een demonstratie zou plaatsvinden. Deze demonstratie trok enkel 100 personen. Bij de daarop volgende demonstraties door het land was de aankondiging telkens tussen de 3-4 dagen voor de demonstratie zelf.

Volume berichtgeving: Als laatste bleek de hoeveelheid relevante tweets significant groter te zijn in Rotterdam en Amsterdam dan alle andere onderzochte steden (Zie Plot 1-8). Met relevante tweets

worden de tweets bedoeld die zijn samengesteld uit woordenlijsten die betrekking heb op activisme, extremisme, pro-BLM en anti-BLM sentimenten. Rotterdam piekt de dag van de demonstratie met 364 tweets en 41 de dag erna. In Amsterdam is dit de dag van de demonstratie 909 en de opvolgende dag 364 tweets. In alle geanalyseerde steden, behalve Den Haag, is de tweet-piek op dag van de demonstratie. De hoeveelheid tweets op de dag van de demonstratie (en daarbuiten) is echter significant hoger in Rotterdam en Amsterdam vergeleken met de andere steden.

De BLM-demonstraties in Rotterdam en Amsterdam zijn uniek in meerdere opzichten. Het is de combinatie van factoren, eerder dan een variabel op zich, dat heeft geleid tot de OO verstoringen op deze locaties. Dit zijn twee grote steden met BLM-facebookpagina's die een enorme online aanhang vergaarde in 24 uur als avant-garde van BLM-demonstraties in Nederland. Gekoppeld met de grootste tweet-piek op de dag van de demonstratie, was de opkomst in persoon ongeëvenaard vergeleken met andere BLM-demonstraties; in absolute aantallen en percentuele opkomst van facebook deelnemers. Of dit tafereel toeval was of de perfecte samenkomst van omstandigheden is niet op te maken uit dit onderzoek. Wél is het evident dat de BLM-demonstraties in Rotterdam en Amsterdam beiden een uitgesproken traject doorliepen van aankondiging tot openbare orde verstoring.

7. Aanbevelingen

Aanbevelingen naar aanleiding van bovengenoemde conclusies zijn:

1. Proactieve monitoring van het internet. 10.2.4

5. Inzet op straat bepalen aan de hand van uitkomsten (zie conclusies).
6. Apart onderzoek instellen naar de organisators van de BLM-demonstraties om te bepalen in welke mate specifieke organisaties en samenwerkingsverbanden gerelateerd zijn aan OO verstoringen.

Deze aanbevelingen dienen nog getoetst te worden door het bevoegd gezag.

In de eenheid Den Haag wordt toestemming gevraagd aan de Informatie Officier.

Het bevoegd gezag bij Openbare Orde is de Burgemeester.

Door bijvoorbeeld het toevoegen van Twitteraccounts in de case in 10.2.4 geraakt men al snel in het stelselmatig volgen bij actieve monitoring.

18

Demonstraties BLM

Eenheden:
Amsterdam,
Den Haag en
Rotterdam

10.2.e

Concept

Versie 1.5

Versie datum 6 juli 2020

Rubricering Pol. I

« waakzaam en dienstbaar »

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Proces van intelligence	4
1.1 Voorbereiding op een demonstratie	4
1.2 Informatie	4
1.3 Belangrijke rollen in het intelligenceproces	5
Hoofdstuk 2 Proces van intelligence bij BLM	7
2.1 Amsterdam	7
2.2 Den Haag	7
2.3 Rotterdam	8
Hoofdstuk 3: Analyse & Aanbevelingen	9
3.1 De inrichting van het intelligenceproces	9
3.1.1. Taakomvang en verwachtingen van informatieorganisatie	9
3.1.2. Structuur	9
3.1.3. Opleiding en training	10
3.2 Informatiepositie	10
3.2.1 OSINT	10
3.2.2. Nationaal beeld	11
3.2.3. Opleiding en training	11
Bijlagen	13
Bijlage 1	14
Leervragen	14
Bijlage 2	15
Amsterdam	15
Bijlage 3	29
Den Haag	29
Bijlage 4	35
Rotterdam	35
Bijlage 5	41
OGG niveaus	41

Inleiding

Op 25 mei 2020 overleed in Minneapolis de Afro-Amerikaanse man George Floyd nadat een politieagent minutenlang met zijn knie in de nek van de geboeide man leunde. De beelden van het incident zijn de wereld overgegaan en hebben in veel steden in de VS tot grootschalige maatschappelijke onrust geleid. Ook in Europa vonden hierna demonstraties plaats tegen racisme, discriminatie en politiegeweld. In Nederland hebben inmiddels vele kleine en grote Black Lives Matter (BLM) demonstraties plaatsgevonden, van Middelburg tot Groningen.

Op maandag 1 juni jl. vond op de Dam in Amsterdam de eerste BLM-demonstratie in Nederland plaats. De demonstratie kende een onverwacht hoge opkomst van ruim 10.000 mensen. Hierdoor was het voor demonstranten niet meer mogelijk in het kader van de Corona maatregelen 1,5 meter afstand te houden. Dit leidde tot brede maatschappelijke en politieke verontwaardiging.

Op 2 juni vond een BLM-demonstratie op het Malieveld in Den Haag plaats. Hoewel de opkomst hier ook hoger lag dan verwacht, was er voldoende ruimte om afstand te houden. Een dag later brak burgemeester Aboutaleb de BLM-demonstratie in Rotterdam vroegtijdig af omdat deze zoveel mensen aantrok dat het niet meer mogelijk was voldoende afstand houden.

Naar aanleiding van de onverwachte hoge opkomst bij deze BLM-demonstraties hebben de politiechefs van de eenheden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam een aantal leervragen opgesteld om te kijken hoe het proces binnen de informatieorganisatie is verlopen in aanloop naar de demonstraties, ook om mogelijke verbeterpunten te identificeren.

Context maatschappelijke onrust

Deze evaluatie focust op de informatiepositie van de drie eenheden in aanloop naar de demonstraties. Dit proces is echter niet los te zien van de unieke context waarin de demonstraties plaatsvonden.

Zo laten deze casussen zien dat demonstraties tegen politiegeweld en racisme complex zijn, zeker binnen de context van de huidige coronatijd. Het belang van de-escaleren en empathisch optreden om toestanden zoals in de VS te voorkomen is groot. Tegelijkertijd tonen de demonstraties aan dat het recht op demonstratie met de aanwezigheid van grote aantallen in coronatijd op gespannen voet staat met het kunnen handhaven van de anderhalve meter waardoor gezondheidsrisico's kunnen ontstaan. Waar een vreedzaam verloop van een demonstratie van 10.000 mensen op de Dam eerder als een succes zou worden bestempeld, zorgde dit nu door schending van de Coronamaatregelen voor grote maatschappelijke en politieke verontwaardiging. Bovendien ontstond door deze BLM-demonstraties discussie over het gelijk behandelen van demonstraties en het grondrecht om te demonstreren. Sommige burgers vroegen zich vervolgens af waarom anti-lockdowndemonstraties verboden werden en BLM-demonstraties wel konden doorgaan.

Ook speelde de datum van 1 juni een rol. Juist op die dag werden de coronamaatregelen versoepeld waardoor onder andere de terrassen weer opengingen en het maximale aantal van 30 personen voor bijeenkomsten kwam te vervallen. Dit speelde in combinatie met het mooie weer en de brede maatschappelijke steun voor de BLM-demo's ook een rol.

Tot slot ziet de politie over het algemeen dat de afgelopen periode de maatschappelijke onrust en demonstraties zijn toegenomen. Evenementen zijn vanwege de coronacrisis afgelast en demonstraties kunnen daardoor een alternatieve bezigheid worden. Mensen zijn daarnaast meer online actief waardoor mogelijk ook meer mensen dan normaal worden bereikt.

Opzet leerevaluatie

Ten behoeve van dit overkoepelende evaluatierapport hebben de hoofden van de DRIO's van de eenheden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam in opdracht van de politiechefs een aantal leervragen opgesteld. Deze leervragen zijn, in overleg met de Hoofden Informatie van de operationele SGBO's, per eenheid beantwoord. De leervragen en beantwoording van de drie afzonderlijke eenheden zijn als bijlagen toegevoegd aan dit document. De beantwoording van de leervragen heeft binnen een kort tijdsbestek plaatsgevonden. Op basis van deze afzonderlijke evaluaties wordt in dit overkoepelende rapport een gezamenlijk beeld gegeven dat uit de drie afzonderlijke rapportages naar voren komt.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de algemene werkwijzen van de DRIO's, waarna in hoofdstuk 2 kort wordt ingegaan op de specifieke werkwijzen tijdens de demo's van BLM op 1, 2 en 3 juni. In hoofdstuk 3 worden vervolgens aanbevelingen gedaan ten aanzien van de informatieorganisatie en informatie-inwinning, op basis van een analyse van de leerevaluaties van de drie eenheden. De drie deelevaluaties van de eenheden zijn opgenomen in de bijlage.

Hoofdstuk 1 Proces van intelligence

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op verschillende elementen van het intelligenceproces bij demonstraties. In de bijlagen zijn de processen per eenheid in detail uitgeschreven. Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste rollen en werkzaamheden.

1.1 Voorbereiding op een demonstratie

Meestal wordt een demonstratie bekend, omdat op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening kennisgeving moet worden gedaan bij de gemeente. De gemeente vraagt vervolgens advies aan de politie, bij de Afdeling Regionale Conflict- en Crisisbeheersing (RCCB) van de Dienst Regionale Operationele Samenwerking (DROS), die de kennisgeving deelt met de afdeling Openbare Orde van het Regionaal Informatieknooppunt (RIK). Het RIK zorgt ervoor dat de relevante afdelingen van de informatieorganisatie op de hoogte worden gesteld van deze demonstratie. Ook kan het zijn dat er sprake is van een spontane of niet (tijdig) aangekondigde demonstratie. In het ideale geval wordt deze vroegtijdig gesignaleerd. Dit kan door informatie van interne en externe partners. Hierbij kan gedacht worden aan het Team Openbare Orde Informatie (TOOI), de Koninklijke Marechaussee etc. Daarnaast levert ook de monitoring van sociale media zicht op potentiële demonstraties op.

In de basis ligt de verantwoordelijkheid voor een veilig en ordelijk verloop van een demonstratie bij het basisteam van het werkgebied waar de demonstratie plaats zal vinden. Indien op basis van de beschikbare informatie (onder andere afkomstig van de organisator), de risico-inschatting en de informatie afkomstig uit het intelligenceproces ingeschat wordt dat een veilig en ordelijk verloop niet mogelijk zal zijn, kan worden opgeschaald naar een Team Districtelijke Aanpak (TDA) of een Staf Grootchalig en Bijzonder Optreden (SGBO).

Als het basisteam de demonstratie voorbereidt en de inzet organiseert ligt de verantwoordelijkheid voor de informatie-inwinning bij het lokale informatieknooppunt. Als het TDA de demonstratie voorbereidt en de inzet organiseert ligt de verantwoordelijkheid voor de informatie-inwinning bij het districtelijk informatieknooppunt. In het geval dat een SGBO de demonstratie voorbereidt en de inzet organiseert, ligt de verantwoordelijkheid voor de informatie-inwinning bij de betreffende functionaris in de staf: het Hoofd Informatie (HIN).

1.2 Informatie

Naast de informatie uit de politiesystemen en uit netwerken vormt informatie uit open bronnen een belangrijke bron in de voorbereiding van demonstraties. De DRIO's hebben daarom geïnvesteerd in het uitbreiden van de kennis en vaardigheden op het gebied van *open source intelligence* (OSINT); het benutten van open bronnen ten behoeve van het informatiebeeld. De DRIO's hebben er enkele jaren geleden voor gekozen om alle intelligencemedewerkers OSINT-vaardig te maken. Aangezien OSINT tegenwoordig wordt beschouwd als cruciaal onderdeel van het intelligencewerk, is hier de afgelopen jaren veel tijd aan besteed. Dit heeft OSINT-medewerkers op verschillende niveaus opgeleverd. Het niveau bepaalt mede welke middelen men ter beschikking heeft en hoeveel tijd men aan het vakgebied besteedt. In Den Haag en Rotterdam zijn er medewerkers die zich alleen maar met OSINT-werk bezighouden (niveaus 3 of 4). In Amsterdam doen de niveaus 3 naast OSINT-werkzaamheden ook nog ander werk.

De OSINT-medewerkers van alle eenheden maken deel uit van een landelijk netwerk en delen hier ervaringen en kennis met elkaar, alsook evaluaties van regelingen indien relevant. Bij OSINT-werkzaamheden worden verschillende tools gebruikt zoals o.a. 10.2.d om openbare bronnen zoals sociale media te raadplegen. De tool 10.2.d wordt door de drie eenheden gebruikt. Daarnaast wordt in Amsterdam gebruik gemaakt van de specialistische OSINT-tool 10.2.d, die niet in de andere eenheden beschikbaar is.

De verwerking van de informatie van OSINT is verschillend; waar binnen de ene eenheid alles in SUMM-IT wordt vastgelegd worden in andere eenheden gebruik gemaakt van situatierapportages of vindt verwerking plaats in BVH.

Kwaliteit van de informatie

Naast het verzamelen van informatie is het van belang vast te stellen wat de waarde is van de informatie. Dit laatste is vaak complex. Onderdeel van dit proces is een beoordeling van de bron van de informatie, wat er bekend is over deze bron en naar de redenen van wetenschap. Op basis hiervan wordt vervolgens beoordeeld of de informatie klopt, wordt de informatie nader onderzocht en geduid naar de actualiteit (informatie van sociale media kan binnen enkele seconden weer achterhaald zijn). Omdat het soms lastig is om de waarde van informatie goed vast te stellen, is het

wenselijk om ook informatie van heimelijke onderdelen zoals het TOOL ter beschikking te hebben. Daarnaast peilen politiemedewerkers op straat de sentimenten, vaak in nauwe samenwerking met de knop handhaven netwerken (HHN) van de SGBO. Live beelden en geluid (indien beschikbaar), geplaatst in de juiste context, maken het informatiebeeld compleet.

Op bovenstaande wijze wordt getracht steeds een compleet en actueel en accuraat beeld te schetsen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de beschikbare kennis vanuit eerdere ervaringen. Als een bepaalde groepering komt demonstreren is bijvoorbeeld de ervaring dat groepering X eveneens zal aansluiten.

1.3 Belangrijke rollen in het intelligenceproces

Officier van dienst intelligence

De officier van dienst intelligence (OVDI) dient als "dak op het huis" van de DRIO en is het verzamelpunt via wie informatie vanuit de gehele informatieorganisatie richting de operatie gaat.¹ De OVDI heeft de volgende taken.

- Het als volwaardig partner fungeren binnen het OVD-stelsel;
- Het hebben van een dynamisch veiligheidsbeeld;
- Adviseren, gevraagd en ongevraagd, van de overige OVD's binnen het OVD-stelsel;
- Het sturen en coördineren van alle informatieorganisatie onderdelen/collega's aangaande een incident;
- Het ontsluiten van binnen de informatieorganisatie beschikbare intelligence ten behoeve van de operatie;
- Het duiden van criminele context op basis van binnen de informatieorganisatie beschikbare intelligence;
- Het duiden van openbare orde op basis van binnen de informatieorganisatie beschikbare intelligence;
- Actief participeren in het landelijk operationeel OVDI netwerk.

In het geval van opschaling van een incident of voorbereiding op bijvoorbeeld een evenement, dient de OVDI zorg te dragen voor de overdracht naar de opvolger, in de meeste gevallen het HIN van de SGBO.

De functionaris die de rol van de OVDI vervult, is in Amsterdam en Den Haag gedurende de ochtend- en avonddienst fysiek aanwezig. Tijdens de nachtdienst heeft een medewerker piket voor die rol. In Rotterdam is de OVDI gedurende de avonddienst fysiek aanwezig en gedurende de ochtend- en nachtdienst bereikbaar via het piketnummer.

Hoofd informatie

In het geval dat er gezien de aard en omstandigheden vooraf gekozen wordt voor een voorbereiding door een SGBO, vindt er een eerste intake plaats waarbij het HIN aan de backoffice aangeeft aan welke informatieproducten er behoefte is. Hierbij kan worden gedacht aan een eerste informatiebeeld dat het HIN kan delen met de SGBO. In een dergelijk informatiebeeld wordt teruggekeken naar het verloop van eerdere demonstraties of evenementen en wordt vooruitgekeken naar wat er mogelijk staat te gebeuren. Dit informatiebeeld wordt in de SGBO besproken. Daarbij wordt onder andere in kaart gebracht welke risico's er zijn, wat de ernst en waarschijnlijkheid van deze risico's is en welke scenario's zich kunnen voordoen. Ook kunnen hier nieuwe vragen ontstaan aan de informatieorganisatie. Hierna start het verdere inwinproces van het HIN. Het HIN voorziet de SGBO vervolgens van de informatie en duiding ervan, die nodig is voor de uitvoering van en de sturing op het werk.

Op het niveau van het proces worden niet veel verschillen geconstateerd tussen de eenheden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

Backoffice

Indien er sprake is van opschaling naar een SGBO, start er een HIN met zijn of haar back office. Ook dit is bij de drie eenheden op een soortgelijke wijze georganiseerd. De OVDI draagt in geval van opschaling de op dat moment beschikbare informatie over aan het HIN, zodat deze op basis daarvan een eerste beeld kan vormen voor de SGBO. De backoffice wordt per SGBO zo veel mogelijk samengesteld uit functionarissen die over de kwaliteiten en kennis beschikken die nodig zijn voor het betreffende thema/ de opdracht van de SGBO.

Het HIN maakt voor zijn taak dus gebruik van een zogenaamde backoffice. De OVDI maakt gebruik van de staande informatieorganisatie. Het verschil is dat de backoffice een mini-taakorganisatie is waarin de relevante functionarissen/processen aanwezig zijn. De OVDI maakt gebruik van de reguliere lijnen en is daardoor afhankelijk

¹ Brondocument OVDI versie 1.3 d.d. 23-01-2020

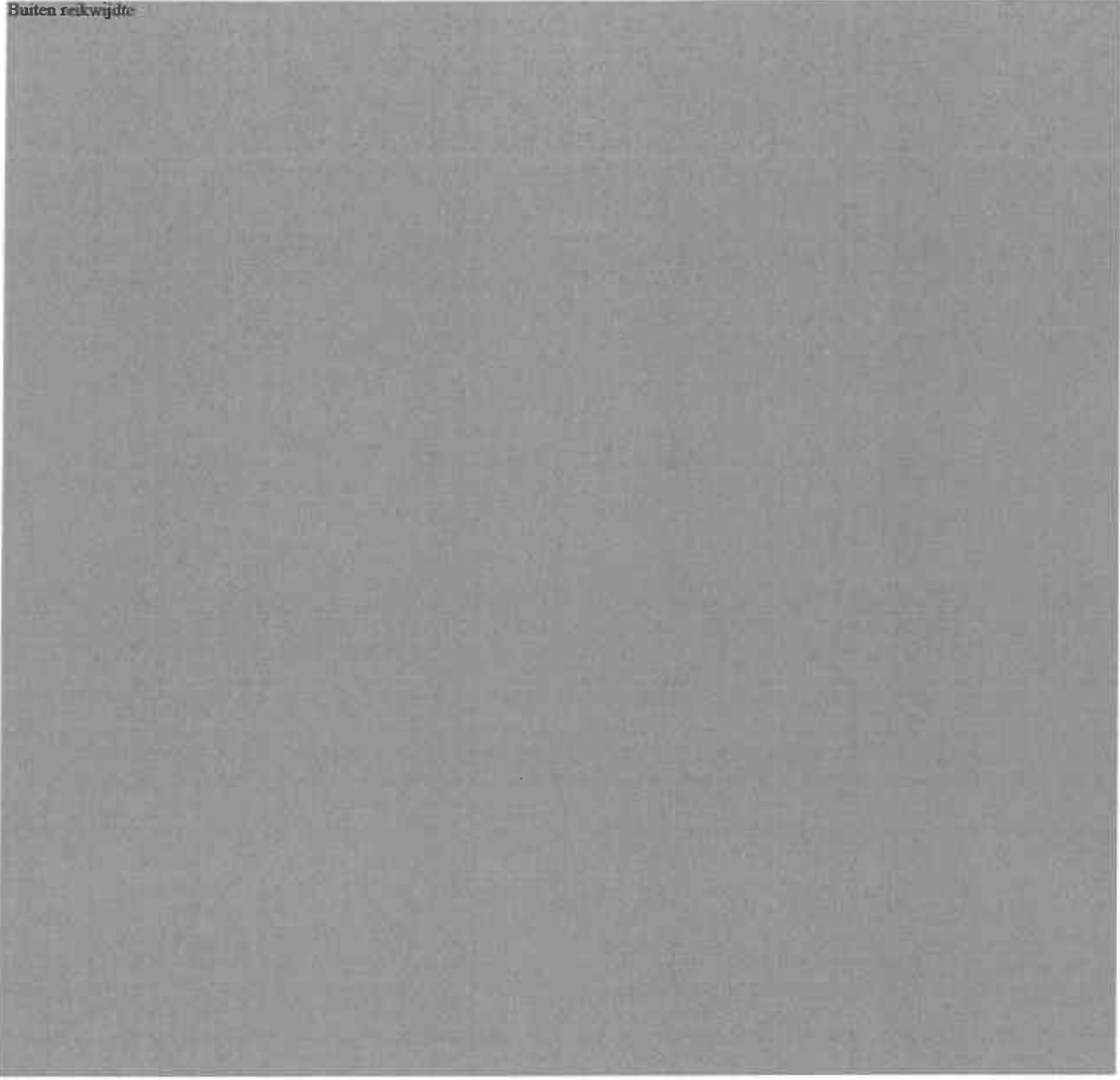
van beschikbaarheid van medewerkers. Op bepaalde momenten (weekend & nacht) is alleen het Real-Time Intelligence Centre (RTIC) beschikbaar. Het ondersteunen van de OVDI is echter niet de primaire of enige taak van het RTIC.

Hoofdstuk 2 Proces van intelligence bij BLM

Dit hoofdstuk biedt een feitelijk overzicht van de belangrijkste stappen van de informatieorganisatie van de drie eenheden in aanloop naar de BLM-demonstraties.

2.1 Amsterdam

Buiten reikwijdte

2.2 Den Haag

De DRIO van de eenheid DHG heeft na de gebeurtenissen die volgde op de dood van Mitch Henriquez, 27 juni 2015, een doorlopende internetmonitoring op het onderwerp politieoptreden en reacties daarop. Daarnaast is er ook in de SGBO-staven genoeg urgentiebesef op dit onderwerp. Vrij snel na 25 mei 2020 wist de DRIO van onrust in de **10.2.1** vanuit het doorlopende monitoringproces bij RIK OOV waaraan het RTIC buiten kantooruren een actieve bijdrage levert. Het relaas vanaf 25 mei 2020 tot de demonstratie staat in de bijlage.

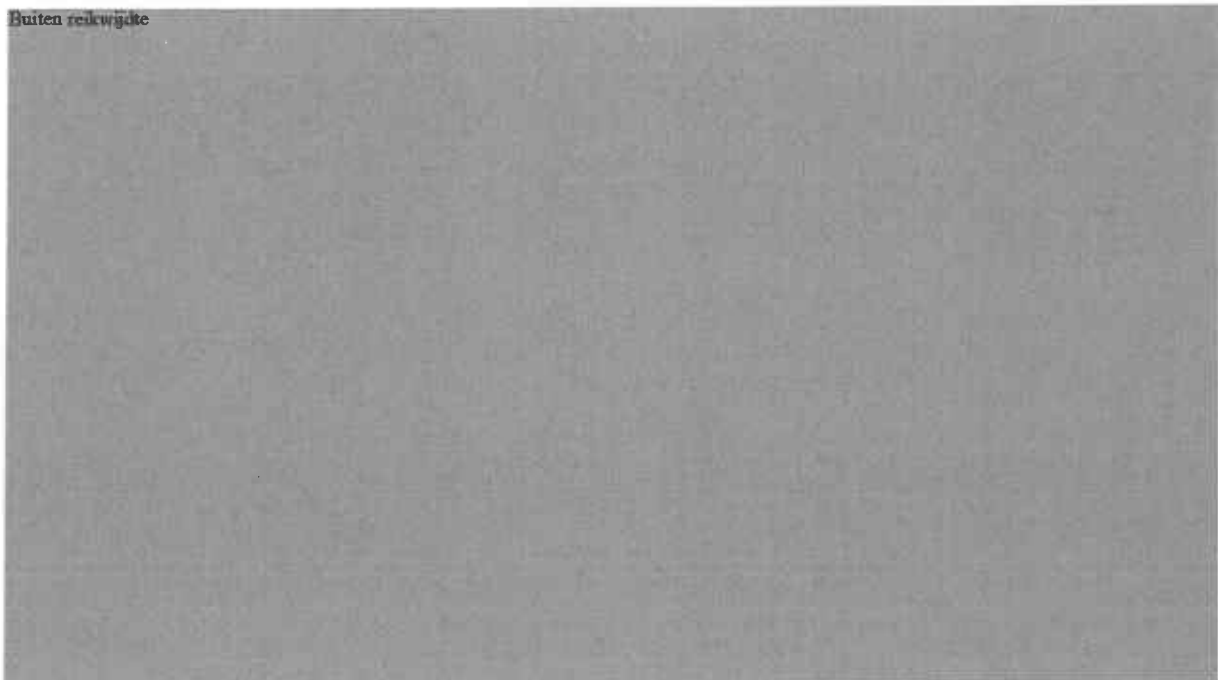
De dag van de demonstratie, **2 juni 2020** is een SGBO operationeel. De SGBO was bekend met de ervaringen een dag eerder in Amsterdam.

De SGBO stelt het aantal verwachte demonstranten meerdere malen naar boven bij op basis van de gebeurtenissen in de Amsterdam, ingewonnen OSINT en TOOI informatie.

- In de periode vanaf 1 juni 13:00 uur tot 2 juni 18:15 uur zijn er 10 OSINT rapporten t.b.v. het SGBO opgeleverd.
- Er zijn 4 TOOI rapportages verstrekt (bron LJP),
- 10.2.d
- De backoffice van de HIN is samen met het politie netwerk (HHN) en VE informatie aan het veredelen en verrijken en ondersteunen de operatie en de HIN binnen de staf SGBO.
- Zoals eerder al beschreven maakt de HIN in het SGBO ook gebruik van andere bronnen (zie 3a, vi & v).
- Na afloop van de demonstratie doet de HIN eindrapport aan de OVD-i en RTIC.
- Door het RIK wordt in Summit alle informatie verwerkt (entiteiten, koppelingen relaties enz.).

2.3 Rotterdam

Buiten reikwijdte

Hoofdstuk 3: Analyse & Aanbevelingen

Uit de drie deelevaluaties van de eenheden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam blijkt dat de processen binnen de informatieorganisaties zijn verlopen zoals ze in de eenheden zijn ingericht. Overkoepelend kan op basis van de uitgebreide beantwoording van de leervragen worden geconcludeerd dat bij deze BLM-demonstraties de opgebouwde kennis en ervaring en wellicht ook de gebruikte OSINT-tools en -bronnen voor de inschatting van het aantal deelnemers minder voldeden dan gebruikelijk, zij het in verschillende mate in de verschillende eenheden.

De deelevaluaties leveren een aantal aandachtspunten op. Deze opbrengsten uit de deelevaluaties zijn onder te verdelen in twee typen onderdelen: de inrichting van het intelligenceproces (inclusief taken en verantwoordelijkheden) en de informatiepositie. Per type onderdeel wordt een overkoepelende analyse uitgevoerd, waar conclusies en aanbevelingen uit voortvloeien. Sommige aanbevelingen volgen niet direct uit de deelevaluaties, maar komen voort uit algemene observaties van de stellers van dit rapport en kunnen indien ze worden opgevolgd, bijdragen aan een verbetering van het intelligenceproces.

3.1 De inrichting van het intelligenceproces

3.1.1. Taakomvang en verwachtingen van informatieorganisatie

Binnen de politie neemt de vraag naar hoogwaardige intelligenceproducten toe, ook op het gebied van maatschappelijke ontwikkelingen. Om dergelijke intelligenceproducten te kunnen leveren is een goede informatiepositie cruciaal. Van DRIO's en DLIO mag worden verwacht dat zij op geprioriteerde thema's een goede informatiepositie hebben. Het opbouwen van een informatiepositie – zeker voor maatschappelijke ontwikkelingen – is complex en is een langdurig proces. Bovendien merken de drie eenheden op dat de monitoring van maatschappelijke ontwikkelingen onder druk staat vanwege beperkte capaciteit. Dit beperkt ook de flexibiliteit bij nieuwe, plotselinge of grote bewegingen in de maatschappij zoals Corona of BLM. Daarbij is het lastig om moeizaam opgebouwde informatieposities los te laten om zo bijvoorbeeld capaciteit vrij te spelen. Dit wordt daarom ook niet vaak gedaan en daardoor ontstaat er een stapeling van werk en druk op de organisatie.

Deelconclusie: Hoogwaardige intelligenceproducten op ontwikkelingen in de samenleving vergen het opbouwen van een informatiepositie. Het opbouwen van een dergelijke informatiepositie is complex en kost veel capaciteit.

- **Aanbeveling:** Ga na op welke manieren de DRIO's en DLIO een informatiepositie kunnen ontwikkelen op maatschappelijke ontwikkelingen. Identificeer in hoeverre de uitvoering van deze manieren tot een herschikking van capaciteit leidt, ten behoeve van eventuele besluitvorming over de inzet van de informatieorganisatie op maatschappelijke ontwikkelingen.

3.1.2. Structuur

Het is van groot belang dat de informatie actueel is en constant wordt geüpdatet. De OVDI speelt bij acute situaties een zeer belangrijke rol en dient dan ook stevig te worden gepositioneerd binnen de DRIO. De ervaringen met vaste OVDI's zijn positief. De continuïteit en kwaliteit van deze rol komt niet alleen de informatieorganisatie ten goede, maar biedt meerwaarde voor de gehele operatie.

Deelconclusie: De rol van OVDI biedt meerwaarde voor zowel de informatieorganisatie als de gehele operatie, zeker bij acute situaties.

- **Aanbeveling:** Veranker de rol van OVDI in het snelle operationele (RTIC) deel van alle DRIO's.

10.2.d

Eenheden ondersteunen elkaar al bij het monitoren. In crisissituaties die wat langer duren (denk aan de boerendemonstraties) is opschaling vanuit de staande organisatie te realiseren. Winst valt te behalen als de eenheden beter samenwerken en elkaar waarnemen (slimmer verdelen van OSINT-capaciteit).

Deelconclusie: OSINT-monitoring is 24/7 van belang.

10.2.d

Het opbouwen en onderhouden van een goede dynamische, actuele informatiepositie, ook en juist in dit soort gevallen, vergt een juist gebruik van afgesproken informatiesystemen, bijhorend begrippenkader en eenduidige wijze van vastlegging.

Deelconclusie: Voor een sterke informatiepositie is een bepaalde mate van eenduidigheid in werkwijzen vereist.

→ **Aanbeveling:** Maak samen met de DRIO's en DLIO passende afspraken over het juist gebruik van informatiesystemen, bijbehorend begrippenkader en eenduidige wijze van vastlegging.

3.1.3. Opleiding en training

HIN's zijn na het doorlopen van een tweewekse opleiding aan de Politieacademie gecertificeerd. Instructeurs van de opleiding sluiten geregeld aan bij operationele SGB0's. Ook dient sinds 2020 elke SGB0-staf jaarlijks een verplichte trainingsdag te volgen. De basisopleiding en trainingsdag sluiten goed aan op de praktijk en voldoen aan de trainingsbehoeften van SGB0-functionarissen. Wel is geconstateerd dat er behoefte is aan opleiding en training voor wat betreft de overdracht van de staande organisatie naar de crisisorganisatie (SGB0), en terug van de crisisorganisatie naar de staande organisatie. Een soepele overdracht is cruciaal voor zowel het opschalings- als het afschalingsproces.

Deelconclusie: Er is behoefte aan opleiding en training op de overdracht van de staande organisatie naar de crisisorganisatie, en andersom.

→ **Aanbeveling:** Onderzoek hoe het thema overdracht kan worden opgenomen in de basisopleidingen en trainingen, specifiek voor OVDI's en HIN's.

3.2 Informatiepositie

3.2.1 OSINT

Naast het demonstratiekennisgevingsformulier van de gemeente en informatie uit interne en externe netwerken leveren open bronnen (OSINT) zicht op potentiële demonstraties op. De inwinning van informatie vindt plaats door met verschillende (thematische) profielen op verschillende platformen te zoeken naar evenementen, demonstraties en andere bijzonderheden die de openbare orde kunnen raken. Indien er meer context nodig is bij de veronderstelde verbanden is het mogelijk om toegelaten te worden tot het betreffende internetprofiel, bij voorkeur bij verzamelingen van personen en niet bij individuen. Indien in een uitzonderlijk geval wordt gevraagd om toegelaten te worden tot het profiel van een persoon, dient te worden beseft dat hiermee subsidiariteit en proportionaliteit in het geding kunnen komen. De mate van inbreuk op de privacy wordt bepaald door zaken als de gevoeligheid van de te zoeken gegevens, de mate van openbaarheid van de gegevens en de duur en intensiteit van het ophalen van de gegevens. Daarom is het juridisch gezien vereist om dergelijke toelatingen met het bevoegd gezag af te stemmen.

Bij het zoeken van informatie op het internet maakt de politie veelal gebruik van het Internet Research Network (IRN).

10.2.d

² Monitoring zoals hier bedoeld gaat over het regelmatig bekijken van de resultaten van vooraf vastgestelde query's. Maar ook indien daar de operatie om vraagt het wijzigen dan wel opstellen van nieuwe query's.

De ontwikkelingen die de huidige sociale media doormaken stellen het OSINT-proces voor steeds grotere uitdagingen. Zo kan de politie slechts een beperkt deel van hetgeen zich op sociale media afspeelt zien. Informatie op sociale media is vluchtig, kan zijn afgeschermd en wordt weergegeven in bronnen die niet altijd in beeld, benaderbaar of beschikbaar zijn. Meer en meer wordt gebruik gemaakt van platforms waarbij sprake is van "deurbeleid" of waarbij deel moet worden uitgemaakt van de (directe) sociale kring van de gebruiker van het betreffende platform, zoals Snapchat, Telegram of Tiktok. Ook is lang niet altijd duidelijk in welk geval welke personen of media een mobiliserend vermogen kunnen hebben. Zo kan een influencer die zich normaliter niet afficheert met een bepaald thema ineens een enorm mobiliserend vermogen hebben als hij/zij zich op een cruciaal moment op sociale media laat zien. Tot slot bevatten open bronnen dusdanig veel informatie dat het simpelweg onmogelijk is om alle informatie te analyseren, laat staan te duiden. Verificatie en validatie is vaak lastig, waardoor de inschatting van de waarde van de informatie moeilijk kan zijn.

Deelconclusie: Ondanks de beschikbare mogelijkheden voor OSINT-informatievergaring moet worden vastgesteld dat de ontwikkeling van sociale media het OSINT-proces voor steeds grotere uitdagingen stelt. Het beperkte zicht op wat zich op sociale media afspeelt en op personen of media die mobiliserend vermogen kunnen hebben zorgt er in combinatie met de overload aan informatie voor dat complete monitoring van relevante media zo goed als onmogelijk is. Bovendien is dat wat op het internet staat geen waarheid. Het internet geeft een beperkte blik op een deel van de werkelijkheid die aangevuld met kennis, kunde, ervaring en bestaande politiestructuren bouwstenen kan leveren voor een informatiebeeld.

- ➔ **Aanbeveling:** Evaluer periodiek de door de politie gebruikte OSINT-tools. Houd hierbij rekening met de door sociale mediaplatforms opgelegde privacybeperkingen en de impact hiervan op de informatieposities van de informatieorganisatie.
- ➔ **Aanbeveling:** Onderzoek hoe nieuwere sociale mediavormen zoals Instagram, Snapchat, Tiktok en Telegram meegenomen kunnen worden in de monitoring.

3.2.2. Nationaal beeld

Het had wellicht geholpen als eerder een vorm van Nationale Informatie Coördinatie was opgestart. Omdat het kennelijk breed levende sentiment niet eerder werd onderkend, is vanuit de eenheden voorafgaand aan de demonstratie in Amsterdam geen verzoek tot opstarten van Nationale Informatiecoördinatie gedaan. De DLIO is na de demonstratie in Amsterdam gevraagd OSINT-monitoring op zich te nemen, maar stemde (gezien de landelijke afspraken en het feit dat dit monitoring op niveau 2-3 betrof) niet in met landelijke monitoring. Wel heeft de OVD-i van de LE in de week voor 1 juni met de OVD-i DHG gebeld om deze in te lichten over de BLM-demonstraties in Berlijn. Iedere eenheid kan het initiatief nemen om dit soort gebeurtenissen te duiden, dat is niet alleen de taak van de DLIO. Het is wel een rol die het beste past bij de DLIO.

Deelconclusie: Er is geen landelijke informatiecoördinatie gestart, terwijl dit wellicht wel meerwaarde had geboden.

- ➔ **Aanbeveling:** Ga samen met DLIO na wanneer het moment ontstaat om landelijke informatiecoördinatie te starten.

3.2.3. Opleiding en training

Vanwege de snelheid aan berichten en informatie is kwaliteit en kennis van thema's en inwinmethodieken voor backofficemedewerkers van groot belang. In de praktijk is het zo dat backofficemedewerkers (voor de informatieorganisatie de backoffice van de HIN) op basis van piket eens in de zoveel weken inzetbaar zijn, waarbij de

kans een daadwerkelijke inzet klein is. Hierdoor zijn de mogelijkheden voor het opdoen van praktijkervaring beperkt, waardoor het nog belangrijker is om backofficemedewerkers goed op te leiden en voldoende te trainen.

Deelconclusie: Backofficemedewerkers hebben als gevolg van de piketstructuur met weinig inzetten beperkte praktijkervaring, die wel nodig is voor het functioneren ten tijde van een inzet.

- **Aanbeveling:** Vanwege de beperkte mogelijkheden voor het opdoen van praktijkervaring is het belangrijk om backofficemedewerkers voldoende op te leiden en te trainen.

Bijlagen

Iedere eenheid, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam hebben een product opgeleverd met een uitgebreide beantwoording van de gestelde leervragen. Deze zullen nu in volledigheid worden opgenomen ter raadpleging of verduidelijking van het voorgaande document.

Bijlage 1

Leervragen

Proces van intelligence bij demonstraties (beschrijf hierbij zowel de situatie met en zonder GBO en bekijk de gehele informatiepositie)

1. Hoe komt een inschatting van een demonstratie tot stand? (denk aan aantallen deelnemers, aard en risico's)
2. Hoe krijgen we de informatie dat een demo op komst is binnen? Wat is de bron, het informatieniveau, betrouwbaarheid? (de startpositie dus)
3. Welke informatiebronnen worden hiervoor bevraagd (bijv. OSINT, Netwerken, TOOI, organisatie, etc.) en hoe verloopt die uitwisseling?
4. Hoe worden die informatiebronnen bevraagd?
5. Welke tools worden hierbij gebruikt?
6. Hoe wordt de informatie vastgelegd?
7. Welke functionarissen doen dit? (Hoe specialistisch is het werk van de medewerker? Hoe worden zij getraind en hoe blijven zij getraind? Zijn deze medewerkers gecertificeerd?)
8. Hoe komen we tot een inschatting van de betrouwbaarheid van het beeld c.q. informatiepositie van de politie? Welke factoren spelen daar bij een rol?
9. Hoe wordt de monitoring uitgevoerd (gehele informatiepositie waaronder OSINT) en met welke frequentie gebeurt dit? Hoe leidt dit tot een update?
10. Hoe wordt de informatie verstrekt en aan wie?
11. Welke richtlijnen worden gebruikt en waarop zijn die gebaseerd? (bijvoorbeeld aan een percentage nemen van een facebook opkomsteller)
12. Hoe wordt het sentiment in de samenleving (context, maatschappelijk debat) meegenomen?
13. Hoe worden ervaringen/leerpunten van andere demo's meegenomen?

Proces van intelligence bij de demonstratie van BLM (per eenheid)

1. Hoe is het proces verlopen in deze specifieke situatie?
2. Zijn er achteraf gezien informatiebronnen of factoren die in deze situatie een ander beeld hadden kunnen opleveren?

Uiteindelijke doel is een document waarin:

- de verschillende werkwijzen van de eenheden beschreven staan;
- de specifieke werkwijzen tijdens de demonstraties van BLM staan;
- conclusies die ingaan op verbeteringen die in het algemene proces gedaan zouden kunnen;
- aanbevelingen die voortkomen uit de specifieke situatie van de BLM demonstraties per eenheid.

Bijlage 3

Den Haag

Proces van intelligence igence bij demonstraties (beschrijf hierbij zowel de situatie met en zonder GBO en bekijk de gehele informatiepositie)

1. Hoe komt een inschatting van een demonstratie tot stand? (denk aan aantallen deelnemers, aard en risico's)

- a. Stap 1: De organisator van een demonstratie meldt deze aan bij de gemeente waar hij/zij de demonstratie wil houden. Voor de gemeente Den Haag geldt een iets andere werkwijze. De organisator meldt deze aan bij RCCB via de mailbox van RCCB. Demonstraties zijn in te delen in 3 categorieën:

- i. **Categorie A**: Bekende organisator, kleine omvang, geen informatie dat er mogelijk risico's zijn, passende locatie.
- ii. **Categorie B**: Bekende organisator, meer dan geringe omvang, brengt druk op de openbare orde met zich mee, zonder dat er extra risico's aan kleven.
- iii. **Categorie C**: Onbekende organisator, bestuurlijke betrokkenheid, risicovolle demonstratie door onderwerp, locatie, omvang, relevante actuele informatie of anders.

In de meeste gemeenten wordt de kennisgeving door de gemeente afgehandeld. Hierbij ligt de regie altijd bij het basisteam. RCCB kan hierin altijd adviseren en ondersteunen. In Den Haag is het volgende afgesproken.

- iv. **Categorie A**: Wordt afgehandeld door RCCB.
- v. **Categorie B**: Wordt afgehandeld door het basisteam.
- vi. **Categorie C**: In samenspraak tussen basisteam en RCCB.

- b. Stap 2: RCCB of de Evenementen coördinator maakt op basis van de informatie die er is een inschatting waarbij hij/zij bepaalt of er een informatieverzoek naar DRIO gaat.

- c. Stap 3: Er vanuit gaande dat het verzoek er komt zal DRIO de volgende zaken betrekken bij de inschatting zoals bedoeld in deze vraag:

- i. Onderwerp/Doel demonstratie: Welke sentimenten spelen er bij het doel of onderwerp waar de demonstratie over gaat. Het onderwerp zal lokaal, nationaal of internationaal moeten worden geduid.
- ii. Aanvrager: Kennen we de aanvrager. Welke ervaringen hebben we met de aanvrager (betrouwbaar, medewerking, grote achterban enz. enz.).
- iii. Achterban/organisatie: Wie is de achterban of organisatie. Wat weten we, welke ervaring hebben we al, is de organisatie in staat een grote achterban te bereiken (online en offline) dan wel te mobiliseren.
- iv. Als daar aanleiding toe is zal er actief extra informatie worden ingewonnen. De DRIO maakt hierbij gebruik van politie informatie, OSINT, TOOI en TCI informatie. Daarnaast zoekt de DRIO actief de samenwerking met het Politie netwerkteam, wijkagenten enz.
- v. Andere factoren zal de intelligence igence medewerker ook moeten laten mee wegen. Denk aan het weerbericht, beschikbaarheid van mensen (vakantietijd, andere evenementen, vergelijkbare situaties) en vooral ook mogelijke tegendemo's.

- d. Specifiek op de schatting van het aantal bezoekers kan het volgende worden gezegd. Het is te eenvoudig om het aantal dat je ziet op internet als uitgangspunt te nemen. Het is wel een indicatie maar altijd in samenhang met alle eerder genoemde punten. Het is eerder regel dat er veel minder mensen komen als meer, tenzij.... Alleen blindvaren op wat je op internet ziet is dus op zichzelf staand niet meer als een indicatie.

- e. NB: Bovenstaande gaat op voor aangekondigde demonstraties en evenement.

2. Hoe krijgen we de informatie dat een demo op komst is binnen? Wat is de bron, het informatieniveau, betrouwbaarheid? (de startpositie dus)

- a. Bij een aangekondigde via de aanvrager (zie punt 1a)
- b. Bij niet aangekondigde demonstraties kunnen de volgende gevallen zich voordoen:
 - i. Tooi info (betrouwbaar)
 - ii. OSINT info (betrouwbaar)
 - iii. OVD-i (betrouwbaar, demonstratie is nu)
 - iv. Politie netwerk informatie (betrouwbaar)
 - v. Eigen waarneming/beoordeling DRIO niet zijnde TOOI (voorstelbaar)
 - vi. Overige (voorstelbaar)

3. Welke informatiebronnen worden hiervoor bevraagd (bijv. OSINT, Netwerken, TOOI, organisatie, etc.) en hoe verloopt die uitwisseling?

- a. Zie 1 c.
 - i. Het bevragen van verschillende informatiebronnen is vanaf het bekend worden dat een demonstratie of ander evenement zal plaatsvinden een doorlopend proces.

- ii. Binnen de DRIO wordt de informatie coördinatie vanuit het cluster gedaan. Indien er een SGBO of TDA is zal respectievelijk de backoffice van de HIN of de taakcommandant informatie van het TDA, actief informatie verzoeken/vragen bij het cluster neerleggen. En worden er afspraken gemaakt of oplevermomenten informatierapporten/sitrapen enz.
- iii. Andere bronnen zijn die vanuit RI worden bevraagd zijn de politienetwerken in de eenheid maar bijvoorbeeld bij de Landelijke Eenheid (Infra, CTER, en andere teams). Standaard zijn er maandelijks overleggen met enkele van deze netwerken om steeds het gezamenlijke beeld en leermomenten met elkaar te delen.
- iv. Proactief worden door de specialisten van RI wijkagenten benaderd en met specifieke vragen die zij in hun wijk kunnen stellen en dan vervolgens terugkoppelen.
- v. Ook wordt er gebruik gemaakt van netwerken buiten de politie. Denk aan Openbaar Vervoer bedrijven (NS/HTM), Bij een SGBO is dit de taak van het Hoofd Mobiliteit maar wel in samenwerking met of op verzoek van de HIN. Andere netwerken zijn bijvoorbeeld de Evenementen organisaties.

4. Hoe worden die informatiebronnen bevraagd?

- a. Niet anders als gebeurd bij het regulier bouwen van de informatie positie. De vraag aan de informatiebronnen zal wel specifiek zijn voor de gebeurtenis. De DRIO doet dit proactief. Daar waar nodig zijn er direct "lijntjes" met wijkagenten of andere relevante politiefunctionarissen uit de operatie.

5. Welke tools worden hierbij gebruikt?

- a. OSINT; 10.2.d voor het monitoren o.b.v query's.
- b. OSINT; 10.2.d
- c. OSINT; 10.2.d
- d. OSINT; 10.2.d
- e. Politie basis systemen: Summit en BVH
- f. Politie analyse systemen: I-Base. Analyst Notebook

6. Hoe wordt de informatie vastgelegd?

- a. De informatie wordt verzameld. Een informatierapport wordt opgesteld.
- b. Summit wordt gebruikt om alle veredelde en verrijkte informatie incl. het informatie rapport vast te leggen.
- c. Het LJP wordt gebruikt als journaal. Het LJP is geen basisvoorziening in de zin van het opslaan, veredelen en verrijken van informatie.

7. Welke functionarissen doen dit? (Hoe specialistisch is het werk van de medewerker? Hoe worden zij getraind en hoe blijven zij getraind? Zijn deze medewerkers gecertificeerd?)

- a. Van iedere intelligence medewerker (vanaf Generalist) verwachten we dat zij vaardig zijn in het verwerken van alle informatie in de basis systemen BVH en Summit.
- b. Van alle analisten mag worden verwacht dat zij vaardig zijn in het gebruik van Analyse tooling zoals 10.2.d
- c. Voor OSINT maken we gebruik van het OGG model. Ieder medewerker van de DRIO is minimaal niveau 2. Binnen de eenheid Den Haag zijn alle mw van RI/IK in ieder geval N2 (intern) opgeleid. Daarnaast heeft de DRIO senior intelligence medewerkers op N3 die zich enkel met OSINT specifieke taken op de clusters werken waardoor deze medewerkers op N3 als echte specialisten hun werk kunnen doen. Ook zijn er binnen de afd. RI drie N4 OSINT medewerkers aan het werk. Dit zijn bij allemaal WO opgeleide medewerkers die zich bezighouden met zeer specifieke en complexe OSINT onderzoeksvraagstukken alsmede betrokken zijn bij het verder ontwikkelen van OSINT vak.
- d. De N4 OSINT specialisten hebben intensief contact met de ontwikkelaars van 10.2.d. Indien er uit evaluaties verbetervoorstellen komen zal de N4 samen met de ontwikkelaar kijken of het programma 10.2.d kan worden verbeterd.
 - i. Maandelijks worden gebruikers statistieken met de DRIO gedeeld. Daarmee houden in beeld over het gebruik van 10.2.d. Dit is een goede indicator over het gebruik van 10.2.d. Zie overzicht van afgelopen 4 maanden onderaan dit document.
- e. De N3 en N4 OSINT specialisten volgen enkele externe specialistische OSINT opleidingen, nemen deel aan kennis netwerken.
- f. De N3 traint en coacht de N2 mw. De N4 traint en coacht de N3 mw.
- g. Er zijn regelmatig kennis dagen die door de N4's worden georganiseerd en waar de N3's aanwezig worden geacht. Hier delen we ervaring en kennis en delen nieuwe technieken, tips en tricks.

- h. Er bestaat geen verplichte certificering. Wel wordt er veel waarde gehecht aan het volgen van online trainingen en het nu in ontwikkeling zijnde OSINT IBT. Hierover worden met alle OSINT-medewerkers R&O resultaatafspraken gemaakt.
- i.
- 8. **Hoe komen we tot een inschatting van de betrouwbaarheid van het beeld c.q. informatiepositie van de politie? Welke factoren spelen daar bij een rol?**
 - a. Primair gaan we uit van wat we weten en hebben vastgelegd in de systemen
 - b. TOOL informatie heeft een code op basis waarvan je inschatting kan maken van betrouwbaarheid.
 - c. Analisten hebben geleerd om hun inschatting te scoren en te waarderen.
 - d. Steeds vaker toetsen we het beeld met bijvoorbeeld het politienetwerkteam die vaak in direct contact staat met de organisatie.
 - e. De optelsom van bovenstaande punten moet een betrouwbaar en voorspelbaar beeld geven. Bij het missen van een van deze onderwerpen zal er in de ideale situatie worden aangegeven dat er stuk van de informatie niet beschikbaar is (disclaimer). Uiteindelijk is bijvoorbeeld het weer of een nieuwe gebeurtenis vlak voor een demonstratie ook van invloed op het verloop.
- 9. **Hoe wordt de monitoring uitgevoerd (gehele informatiepositie waaronder OSINT) en met welke frequentie gebeurt dit? Hoe leidt dit tot een update?**
 - a. Zie punt 4. Er zal een cyclisch proces op gang moeten komen waarbij op de ernst van de gebeurtenis afspraken worden gemaakt of de interval van de updates. Dat verschilt per gebeurtenis. Dat is geen DRIO besluit maar zal met onze partners worden vastgesteld.
- 10. **Hoe wordt de informatie verstrekt en aan wie?**
 - a. In de basis aan de aanvrager.
 - b. Indien er geen aanvrager is zal de afdeling RI zelfstandig informatie gaan delen. Hier vallen in ieder geval onder; RCCB, OVD's, HOVD's, Districtchefs en teamchefs en lokale informatie knooppunten.
- 11. **Welke richtlijnen worden gebruikt en waarop zijn die gebaseerd? (bijvoorbeeld aan een percentage nemen van een facebook opkomstteller)**
 - a. Er moet altijd breder worden gekeken dan naar 1 bron. De teller van Facebook is alleen een goede indicator als die wordt gewogen aan allerlei andere criteria. Deze zijn in vraag 1 ook al benoemd.
- 12. **Hoe wordt het sentiment in de samenleving (context, maatschappelijk debat) meegenomen?**
 - a. Het is de taak en opdracht van de DRIO om altijd deze context mee te laten wegen in haar inschattingen. Als in een informatierapport daarover niets staat dan hebben we het niet goed gedaan. Hoe dit wordt gedaan is natuurlijk heel divers. Wat is er in het nieuws, hoe is de toon op social media enz.
- 13. **Hoe worden ervaringen/leerpunten van andere demo's meegenomen?**

De eenheid DH wordt jaarlijks met 1500 tot 1600 demo's geconfronteerd en heeft de nodige ervaring opgebouwd. Er is veel routine ontwikkeld op het proces en we zijn in staat om snel op te schalen. In dit geval heeft de HIN ook nog contact gehad met Amsterdam.

1. Hoe is het proces verlopen in deze specifieke situatie?

De DRIO van de eenheid DHG heeft na de gebeurtenissen na de dood van Mitch Henriquez een continu doorlopende monitoring op het onderwerp politie geweld. Daarnaast is er ook in de SGB0-staven genoeg urgentiebesef was op dit onderwerp. Vrij snel na 25 mei 2020 wist de DRIO van onrust in 10.2.d vanuit het doorlopende monitoringproces bij OOV waarbij het RTIC buiten kantooruren hier ook actief mee bezig is.

- 25 mei 2020; George Floyd door politiegeweld om het leven gekomen
- 27 mei 2020; RTIC onderschept met 10.2.d diverse berichten waarin de relatie wordt gelegd met de gebeurtenis in de VS en Mitch Henriquez. Deze info wordt via de OVD-i verder gedeeld met de DRIO. Monitoring wordt ingericht en uitgevoerd.
- 31 mei 2020 08:00 uur; Wordt bij de landelijke OVD-i briefing door Amsterdam gemeld dat er wordt opgeroepen voor een BLM demo in A'dam.
- 31 mei 2020; Om 08:42 uur meldt de OVD-i LE dat er in Berlijn bij de ambassade van VS demonstraties zijn.
- 31 mei 2020; Om 09:00 uur is door de OVD-i RCCB geïnformeerd hieromtrent alsmede de mededeling dat er in A'dam mogelijk een BLM demo gaat komen. Ook is door de OVD-i coördinatie gestart op het OSINT proces (de N3 OSINT mw was reeds begonnen met en maken van een uitgebreide query).
- 31 mei 2020; 09:10 u - 11:30. Door de OVD-i worden alle relevante diensten van de eenheid DHG op de hoogte gesteld en bijgespoten (ID, TOOI, OVD-OC, RIK, RCCB, HIN, HOVD, ABB, IK en BT Wassenaar (incl. Opco Wassenaar)
- 31 mei 2020 18:40 uur: 10.2.d in USA. Door de OVD-i worden om 21:08 uur RCCB, ID, RIK, IK, TOOI, TCI ABB, HOVD en HIN geïnformeerd.
- 31 mei 2020 22:40 uur: 10.2.d
- 01 juni 2020 08:00 uur: Wordt bij de landelijke OVD-i briefing door DHG de aangekondigde demo van 2 juni gedeeld.
- 01 juni 2020 08:00 en later; OVD-i DHG en OVD-i A'dam hebben meerdere malen contact om beelden en informatie te delen. Ook binnen de eenheid loopt de OVD-i verschillende informatie (waaronder OSINT uit). Sitraps worden gedeeld met o.a. de HOVD en HIN. Ook landelijk is er intensief contact tussen de OVD-i's
- 01 juni 2020 08:30; OP verzoek HOVD DHG een briefingsdia gemaakt.
- 01 juni 2020 09:00 uur; OVD-i R'dam vraagt of er al iets van een landelijk monitoring is gestart. Dat is niet het geval. De LE geeft geen akkoord voor een landelijk monitoring.
- 01 juni 2020 11:19 uur: Besluit EL/Bestuur eenheid DHG SGB0. SGB0 staf wordt opgeroepen en neemt het stokje over.
- 01 juni 2020 12:30 uur: Overdracht van OVD-i naar HIN
- 01 juni 2020 15:10 uur kleine en rustige demonstratie bij residentie VS te Wassenaar. Info wordt gedeeld met ID/TOOI/SGB0. Nav deze kleine demo is de lijn met DKDB gelegd en alle info wordt gedeeld. Intensief contact OVD-i LE. D
- 01 juni 2020 16:00 uur en later: OVD-i brengt regelmatig de HIN SGB0 DHG op de hoogte van de situatie in Amsterdam. Mede op basis van die info wordt de locatie van de demonstratie aangepast en verplaatst naar het Malieveld om te kunnen voldoen aan de Corona maatregelen.
- 01 juni 2020 19:25 uur Verzoek van de EL DHG aan de OVD-i voor een informatie rapport over de Demo in DHG wordt doorverwezen naar het SGB0. Die zijn in de lead.
- 01 juni 2020 avond; 10.2.d OVD-i informeert de lijn (incl. SGB0)
- 02 juni 2020: Het SGB0 is nu aan zet. Het SGB0 stelt het aantal verwachte demonstranten meerdere malen naar boven bij op basis van de gebeurtenissen in de Amsterdam, ingewonnen OSINT en TOOI informatie.
 - In de periode vanaf 1 juni 13:00 uur tot 2 juni 18:15 uur zijn er 10 OSINT rapporten t.b.v. het SGB0 opgeleverd.
 - Er zijn 4 TOOI rapportages verstrekt (bron LJP),
 - 10.2.d
 - De backoffice van de HIN is samen met het politie netwerk (HHN) en VE informatie aan het veredelen en verrijken en ondersteunen de operatie en de HIN binnen de staf SGB0.

- Zoals eerder al beschreven maakt de HIN in het SGBO ook gebruik van andere bronnen (zie 3a, vi & v).
- Na afloop van de demonstratie doet de HIN eindrapport aan de OVD-i en RTIC.
- Door het RIK wordt in Summit alle informatie verwerkt (entiteiten, koppelingen relaties enz).

2. Zijn er achteraf gezien informatiebronnen of factoren die in deze situatie een ander beeld hadden kunnen opleveren?

Voor de situatie in Den Haag zie ik thans geen zaken die het beeld anders had kunnen laten worden. Ook in DHG was de inschatting in eerste instantie lager dan het uiteindelijke aantal. En net als Amsterdam was ook de organisatie van de demo hierdoor verrast. De naar boven bijgestelde inschatting van het aantal te verwachte deelnemers heeft echter geleid tot het verplaatsen van de demonstratie. Dit is niet alleen een verdienste van de intelligence geweest maar ook een goed samenspel tussen politie en organisatie.

In dit specifieke geval is het een optelsom van meerdere factoren waarbij "emotie en beschikbaarheid/mogelijkheid (van mensen om te komen) een moeilijk in te schatten onderwerp. Door de Coronamaatregelen ligt hier nu wel heel erg de nadruk op.

Het zoeken naar zekerheid in opkomst is en bij demonstraties is geen exacte wetenschap. In de meeste gevallen gaat het goed en in een enkel geval niet. Onderwerpen waarbij grote groepen burgers samen het gevoel hebben iets te moeten doen, bijvoorbeeld demonstreren, lijken bijna altijd te kunnen rekenen op een behoorlijke opkomst. Waarbij opvalt dat deze demonstraties vaak aan het eind van de middag plaatsvinden (bijvoorbeeld de "anti Trump" demonstratie op 1-2-2017 te Den Haag). De demonstratie van 2 juni jl begon ook aan het eind van de middag dus veel mensen vanuit de waren in de gelegenheid om aan te sluiten. Het was daarnaast ook nog eens goed weer, de terrassen waren net open; er waren in de stad veel mensen op de been.

Het had wellicht geholpen als eerder een vorm van Nationale Informatie Coördinatie was opgestart. Omdat het kennelijk breed levende sentiment niet eerder werd onderkend, is vanuit de eenheden voorafgaand aan de demonstratie in Amsterdam geen verzoek tot opstarten van Nationale Informatiecoördinatie gedaan. De DLIO is na de demonstratie in Amsterdam gevraagd OSINT-monitoring op zich te nemen, maar stemde (gezien de landelijke afspraken en het feit dat dit monitoring op niveau 2-3 betrof) niet in met landelijke monitoring. In de periode van 26 mei 2020 tot met 31 mei 2020 is er niets gebeurd vanuit een nationaal beeld. In Den Haag werden wel op 27-5 berichten gelezen waarin de relatie tussen VS en Mitch Henriquez werd gelegd. Maar dat is niet vreemd en er werd ook niet opgeroepen tot demonstraties. Wel belt de OVD-I van de LE met de OVD-I DHG om deze in te lichten over de demonstraties in Berlijn. Iedere eenheid kan het initiatief nemen om eerder dit soort gebeurtenissen te duiden, dat is niet alleen de taak van de DLIO. Het is wel een rol die het beste past bij de DLIO.

Bijlage 5

OGG niveaus

OGG-5© Online Gegevens Garing					
	N1	N2	N3	N4	N5
tijdsbesteding	incidenteel	structureel	dagelijks	fulltime	onderzoeksafhankelijk
internetdiepte	clearweb	deepweb	deepweb	darkweb	onderzoeksafhankelijk
uitvoering	raadplegen, zoeken	monitoren, onderzoeken	onderzoeken, identificeren, coördineren, ondersteunen proces	diepgaand onderzoeken	wetenschappelijk onderzoeken
onderzoeksvraag	zoektermen	eenvoudige zoekvragen	meervoudige zoekvragen	complexe informatievragen	wetenschappelijke onderzoeksvragen
bronbevraging	geen alias	algemeen alias	thematisch alias	complex alias	onderzoeksafhankelijk
interactie	geen	geen	passief	actief	onderzoeksafhankelijk
hardware	iRN-computer	iRN-computer	iRN-computer	eigen programmatuur	onderzoeksafhankelijk
tools	vrij beschikbaar	landelijk aangekocht	landelijk aangekocht	specialistisch	onderzoeksafhankelijk
kennisoverdracht	team	afdeling (mentor)	eenheid (meester)	(inter)nationaal	(inter)nationaal

2017 | v3 | Politie Nederland